

Concept d.d. 8-12-2006

DISCUSSIE NOTA VOOR HET MEERJARENPROGRAMMA KENNISSTAD NIEUW ELAN 2006 - 2009.

Te bespreken in de raadscommissie extern 11 januari 2006.

1. Inleiding

Met de Kennisstad strategie is een essentiële bijdrage geleverd aan het veranderen van Delft. Van een stad eind jaren tachtig met (verdwindende) industrie, veel overheidswerkgelegenheid en weinig MKB tot een stad met veel zakelijke dienstverlening en technostarters en een sterkere detailhandels - en horeca-infrastructuur.

De Kennisstad strategie is vanaf 1990 verankerd in het economisch beleid. Nogmaals bekrachtigd in de recente economische visie en strategie *De economie van Delft: op weg naar 2015*.

Zie ook het bijgevoegde overzicht van de Kennisstad netwerken en – projecten in bijlage 1.

De aanbevelingen van de Kennisstad evaluatie, nieuwe ontwikkelingen in Delft en de regio zijn aanleiding om met elkaar te discussiëren over het Kennisstad concept en een nieuw meerjarenprogramma met de titel Kennisstad Nieuw Elan.

De titel *Kennisstad Nieuw Elan* houdt niet in dat de Kennisstad koers wijzigt. Nieuw Elan heeft te maken met een andere wijze van werken, waarbij meer dan voorheen een beroep wordt gedaan op de Kennisstad Partners om initiatieven en projecten van onderop te bevorderen en te begeleiden.

Ook wordt het Kennisstad werkveld duidelijker afgebakend in relatie met het algemene economische beleid. Hierbij wordt ook een mogelijke werkkader aangegeven van de rol van de gemeente en diverse partijen ten aanzien van de veelheid aan speerpunten.

Tot slot wordt een eerste aanzet gegeven voor een meerjarenprogramma 2006 – 2009.

Alle projecten, acties en initiatieven worden hier slechts schetsmatig uitgewerkt. Voorop staan de aanzetten voor een andere manier van werken met de Kennisstad Partners, de Kennisstad speerpunten, het afbakenen van het beleidsterrein en de aanzet voor een nieuw meerjarenprogramma.

De verschillende opties en voorstellen worden besproken op 11 januari 2006 in de raadscommissie EXTERN. Indien gewenst kunnen projecten en acties dan nader worden toegelicht en uitgediept. Belangrijk is dat we de hoofdzaken hierbij niet uit het oog verliezen.

De grote lijnen van deze discussienota zijn doorgesproken met het bestuur van Stichting Delft Kennisstad die de uitgezette koers onderschrijven.

De discussienota bestaat uit de volgende paragrafen:

1. Inleiding
2. Afbakening van beleidsterrein
3. Aanpassing speerpunten en het focussen op bepaalde Delftse clusters
4. Werkwijze van het Kennisstad Nieuw Elan programma
5. Mogelijke nieuwe projecten voor het uitvoeringsprogramma
6. Uitvoeringsprogramma 2006 – 2009 en financiering
7. Verder procedure.

2. Afbakening werkkerrein

Het Delft Kennisstad concept kan worden duidelijk gemaakt met het voorbeeld van een piramide bestaande uit 3 lagen.

1. De basis

De basis van de piramide bestaat uit Delft Kennisstad als brede stadsstrategie. Dit betreft de beleidskeuzes die gemaakt worden om van Delft een goede vestigingsplek te maken waar mensen zich prettig voelen. Dit betreft zaken als goede huisvesting, bereikbaarheid, het aanwezige arbeidspotentieel, kinderopvang, leefbaarheid, cultuur en vermaak. Het gaat er dus om van Delft een hoogwaardige stad te maken.

2. De middelste laag

De middelste laag betreft de maatregelen om de economische (kennis)structuur van Delft te versterken. Hierbij gaat het dus om zaken als clustering van bedrijven en instellingen rondom bepaalde thema's en sectoren, het verkleinen van de kloof van kennis naar de markt en vernieuwing en veranderingen in het Delftse bedrijvigheid op brede schaal. Kennis kan bij voldoende massa zijn eigen 'driving force' genereren. Uiteindelijk moeten deze activiteiten leiden tot een hogere economische groei en daarmee werkgelegenheid voor **alle** Delftenaren. Overigens betekent dit niet dat maatregelen zich hoeven te beperken tot hoogopgeleiden: ook maatregelen om bijvoorbeeld het MBO en het Delftse bedrijfsleven met elkaar te verbinden kunnen hier onder vallen.

3. De top

De top van de piramide bestaat uit het promoten van het imago van Delft als kennisstad. De top en gedeeltelijk ook de middelste laag behoren tot het gebied van de stadsmarketing. Hier horen discussie thuis over slogans als Delft Center of Technology e.d.

De drie lagen hebben sterk met elkaar te maken. Immers, als kenniswerkers Delft een onaantrekkelijke vestigingsplaats vinden, zullen zij hier niet willen wonen en werken. En als Delft geen sterke en weerbare kennisstructuur heeft, is het imago Delft Kennisstad niet meer dan een reclamecampagne zonder inhoud, waar op termijn doorheen wordt geprikt.

Deze nota concentreert zich op het versterken van de middelste laag van de piramide. De voorgestelde maatregelen moeten bijdragen aan het structureel versterken van de kennisinfrastructuur en investeringen in de economie en hebben betrekking op:

- het overbruggen van de kloof tussen kennisproductie en daadwerkelijke (commerciële) toepassing;
- een aanpak, waarbij ontbrekende schakels worden ingevuld en innovatie-initiatieven van onderop alle kansen krijgen zich te manifesteren en te ontwikkelen;
- het stimuleren van ontmoetingen en samenwerking tussen kennisdragers in relevante netwerken, aangezien kennismaken leidt tot kennis (te gelde) maken;
- het focussen op bepaalde Delftse clusters;
- het verder versterken van het imago van Delft als Kennisstad.

Belangrijk is dat de maatregelen uiteindelijk moeten leiden tot een sterke lokale economie met een hoge toegevoegde waarde en de bijbehorende werkgelegenheid. Dit is logischerwijs het uiteindelijke hoofddoel van structuurversterkende maatregelen. We willen daarom sterker focussen op maatregelen die, desnoods via tussenstappen, leiden tot nieuwe business en bedrijvigheid. Het niet alleen aanwezig laten zijn van de kennis in Delft, maar deze kennis ook daadwerkelijk naar de markt brengen is van groot belang.

3. Aanpassing speerpunten en focussen op bepaalde Delftse clusters

3.1. Huidige situatie

De kernwaarden van Delft zijn; *Technologie, Creativiteit, Historie, Cultuur en Studentenstad*. Met deze kernwaarden komt Delft in de publiciteit en (veld)onderzoek leert dat mensen Delft associëren met één of meerdere van deze elementen.

De kernwaarde Technologie is ingevuld met vijf Delftse Kennisspeerpunten:

1. *innovatieve vervoerssystemen;*
2. *architectuur en design;*
3. *water en bodem;*
4. *informatie - en communicatietechnologie (ICT)*
5. *milieu - technologie.*

In bijlage 2 staan de speerpunten van provincie Zuid – Holland, Kennisalliantie, West Holland Foreign Investment Agency, Technopolis Delft, Delft en het Rijk.

De speerpunten van Delft maken veelal ook deel uit van de speerpunten van de andere partijen. Het totale beeld in de regio is nogal versnipperd en niet overtuigend. De provincie komt daarom binnenkort met aanbevelingen om het toekomstige regionale Kenniseconomie beleid meer te focussen op een beperkt aantal thema's naar het voorbeeld van de Food Valley van Wageningen.

Uitgedrukt in aantallen vestigingen zijn ICT en daarna architectuur & design verreweg de belangrijkste speerpunten. Uitgedrukt in werkzame personen komt daar ook het thema water & bodem bij (zie tabel).

Arbeidsplaatsen in speerpunten Delft Kennisstad, 2003

Speerpunt	Arbeidsplaatsen 2003	Aandeel totale werkgelegenheid Delft
Milieutechnologie	791	1.5%
ICT	4850	9.5%
Water en bodem	2382	4.6%
Architectuur en design	2438	4.8%
Innovatieve vervoerssystemen	420	0.8%
Totaal	12681	24.8%

3.2. Nieuwe situatie

De keuze voor speerpunten krijgt meer betekenis en gewicht dan voorheen, omdat in het kader van het stadsmarketingbeleid extra capaciteit en middelen beschikbaar komen voor acquisitie en promotie. Er moet een duidelijk werkkader komen, zodat op een gestructureerde manier het nieuwe stadsmarketingbeleid kan worden benut. Hierbij spelen onderstaande zaken een rol.

- 1) Gemeente wil voor Technopolis (met zijn eigen speerpunten), de Kennisalliantie (met zijn eigen speerpunten) de stadsmarketing middelen kunnen inzetten, zodat e.e.a. past binnen de prioriteiten van de gemeente en die van de Kennisstad partners. Zonder meer de speerpunten van Technopolis en Kennisalliantie overnemen betekent een enorme verbreding van speerpunten in plaats van focussen.
- 2) We constateren een in smalle zin geringe dynamiek en geringe omvang van de speerpunten *Innovatieve Vervoerssystemen* en *Milieutechnologie*. *Milieutechnologie* komt voor bij alle kennisbedrijven die werken met het begrip Duurzaamheid (in het bijzonder bij Water en bodem) en vormt in feite geen aparte sector. *Duurzaamheid* is het leidende motief.
- 3) Ontwikkelingen op het gebied van de Creatieve industrie zijn relevant en interessant. Volgens de Atlas voor gemeenten 2005 is Delft de zesde creatieve stad van Nederland. Op het gebied van Creatieve industrie is in Delft een aantal nieuwe ontwikkelingen gaande zoals:
 - a) Bedrijfsverzamelgebouwen voor de creatieve industrie in Bacinol, Mijnbouwplein en Van Leeuwenhoeksingel. Hier zijn ruim 130 architecten, ontwerpers en kunstenaars gevestigd met ca. 300 werkzame personen. Vanwege de stedelijke ontwikkeling verdwijnen deze bedrijfsverzamelgebouwen en zullen er alternatieven moeten komen.
 - b) Het initiatief Lijm & Cultuur op het voormalig Gelatine Delft terrein. Een plek waar culturele creativiteit en (technische) innovatie bij elkaar komt en mensen inspireert. Een plek waar vernieuwingen kunnen ontstaan en vorm krijgen. Het vernieuwde evenementenbeleid en de inrichting van een specifiek evententerrein aan de Rotterdamseweg;
 - c) De totstandkoming van het cultuurplein bij theater De Veste (Zuidpoortgebied) met een megabioscoop, discotheek, bibliotheek en kunstcentrum.

3.3. Mogelijke opties voor het focussen op bepaalde Delftse clusters

Mogelijke aanpak

Het aansluiting zoeken bij de speerpunten van Technopolis en de Kennisalliantie levert een zeer breed spectrum op aan speerpunten en is niet goed werkbaar.

Aansluiting zoeken bij de stadsmarketing aanpak levert wellicht de sleutel voor een werkbaar aanpak. De stadsmarketing aanpak houdt in dat gemeente de algemene stadsmarketing middelen verschaft (algemene folders, info materiaal over de stad) voor de Delftse clusters. Marktpartijen vullen dan het basisvoorlichtingsmateriaal zelf aan met relevante informatie specifiek van belang voor bepaalde doelgroepen.

Op basis van marktonderzoek (Technopolis en Kennisalliantie) blijkt dat een aantal belangrijke clusters nu niet in de speerpunten is opgenomen: Nieuwe Materialen en Bio/Medische technologie. Om te kunnen focussen, moeten opnieuw gekeken worden naar de mogelijkheid om het huidige aantal speerpunten te beperken.

Beperken van Delftse speerpunten

- Afscheid nemen van *Innovatieve Vervoerssystemen* vanwege de geringe omvang en dynamiek. Het aanstaande vertrek van TNO Automotive verzwakt bovendien de sector.
- Afscheid nemen van *Milieutechnologie*, deze categorie blijkt moeilijk te definiëren als een aparte sector. Slechts enkele bedrijven en instellingen kunnen hiertoe direct worden

gerekend, terwijl ingenieursbureaus, adviesbureaus en architecten zich vaak ook Milieutechnologie bezig houden. In feite is Milieutechnologie bijna altijd verweven met andere activiteiten. Ten onrecht wordt nu de indruk gewekt dat Milieutechnologie in Delft spaarzaam voorkomt. We vervangen dit door het begrip *Duurzaamheid*.

- Verbreding van speerpunt *Architectuur en Design* tot *Creatieve Industrie* (o.a. met *media, uitgeverij, beeldende kunst, podiumkunsten, muziek, fotografie, reclame radio, film*).
- ICT: handhaven.
- Water en bodem: handhaven.

Voorstel: focussen op vijf algemene clusters

In aansluiting op de stadsmarketing aanpak kan de gemeente kiezen voor 5 algemene speerpunten die horen bij de identiteit van de stad: Nieuwe Materialen, ICT, Bio/Medische technologie, Creatieve Industrie, Water & Bodem. Duurzaamheid is, zoals boven genoemd, ook een Delftse kernkwaliteit, maar het is een *kwaliteit* cq. begrip en geen cluster. De gemeentelijke stadsmarketing faciliteiten worden hiervoor ingezet. Vervolgens kunnen de kennisstadpartners hierop aansluitend verder aan de slag met hun eigen prioriteiten gebruik maken van de algemene faciliteiten van de gemeente.

Deze benadering heeft onze voorkeur en past bij de rol van een gemeente om te ondersteunen en voorwaarden te scheppen. De acquisitie en promotie organisaties van Technopolis, Harnaschpolder, TNO Zuidpolder, Spoorzone, Steenworp, WFIA, Delft Marketing en de kennisstadpartijen kunnen hiermee de boer op.

4. Werkwijze van Kennisstad Nieuw Elan

Algemeen

Het bevorderen en organiseren van een permanente dynamiek van (innovatie) initiatieven van onderop, leidend tot nieuwe investeringen in de economie van Delft is een doelstelling van het programma. Delft is een dynamische stad van wetenschappers, ingenieurs, ondernemers, studenten en kunstenaars, en met hoog opgeleide beroepsbevolking. Bij de Kennisinstituten, het midden – en kleinbedrijf, jonge ondernemingen, Delft Design, Technet, studentenverenigingen, etc. borrelt het van ideeën en initiatieven. De kunst is nu initiatieven op een eenvoudige, gestructureerde en positieve manier te laten landen en te ondersteunen. Hiervoor zijn simpele spelregels en een simpele aanpak geformuleerd.

Spelregels

Sleutelbegrippen zijn *investeringen, commercieel* en *eigen verantwoordelijkheid voor de uitvoering*. De criteria of spelregels zijn:

1. Initiatieven moeten resulteren in investeringen.
2. Initiatiefnemers zijn risicodragend en verantwoordelijk voor de uitvoering en moeten aannemelijk maken dat een en ander haalbaar is.
3. Initiatieven moeten toegevoegde waarde hebben voor Delft.
4. Initiatieven zijn vernieuwend en innovatief.

Naast deze criteria wordt ook meegewogen in hoeverre een initiatief of actie toegevoegde waarde heeft voor de lopende programma's van de Kennisalliantie, Yes!Delft, het Awareness programma van de TUD, Technopolis Delft, Delftech Park, imago van Delft en of er gewerkt wordt met een eigen (sponsor)netwerk.

Aanpak

Het benutten van de aanwezige expertise en netwerkorganisaties is de beste aanpak.

De onderstaande netwerk organisaties van Delft Kennisstad zoals de kennisalliantie, Yes!Delft of de Stichting Delft Kennisstad zijn prima in staat projecten of initiatieven te begeleiden of op te nemen in de eigen programma's.

De Stichting Delft Kennisstad (SDK) is de spin in het web van Delft Kennisstad en goed gesitueerd om een coördinerende rol te vervullen om zonder veel bureaucratie initiatieven en acties op een juiste plek te laten landen om verder uit te werken en te groeien.

Mogelijke rol van SDK:

- SDK geeft een advies over de haalbaarheid, juistheid en volledigheid van gegevens en betreft de relevante Kennisstad partners bij de beoordeling of en initiatief of actie past binnen de spelregels en de Kennisstad Nieuw Elan aanpak.
- Voorzien van adviezen van relevante Kennisstad partners wordt het initiatief gestuurd naar de gemeente. Gemeente toetst het geheel vervolgens aan de algemene subsidievoorwaarden.
- Daarnaast kan de SDK een rol vervullen in het samenbrengen van de belangen van de verschillende kennispartijen: het bewaken van de gezamenlijke strategische agenda

Van de onderstaande netwerkorganisaties kunnen nieuwe initiatieven gebruik maken:

Stichting Delft Kennisstad (SDK): samenwerkingsverband van TUD, TNO, gemeente Delft, Kamer van Koophandel, drie bedrijvennetwerken en VNO-NCW West .

DSK richt zich op het "in de etalage zetten" van de vele projecten en producten die de stad oplevert en ondersteunt bedrijven netwerken. De Kennissociëteit Meisjeshuis aan de Oude Delft speelt daarbij een cruciale rol.

KennisAlliantie Zuid Holland : samenwerkingsverband van Ondernemers, Onderwijs, Onderzoek en Overheid –kortweg de vier O's- in de provincie Zuid-Holland, dat de regio door samenwerking, stimulering en afstemming van initiatieven 'koploper' in kennisintensieve bedrijvigheid en innovatie maakt. De Kennisalliantie wil zich nadrukkelijker gaan richten op het naar de markt brengen van kennis.

ICT Kring Delft: platform voor samenwerking en kennisuitwisseling tussen ict - ondernemingen .

Yes Delft/Technostarters: gemeente ondersteunt financieel TUD/Innovationlab. Bestaande ondersteuningsfaciliteiten worden voor ondernemers toegankelijk mogelijk gemaakt.

Technet Delft een kennisnetwerk van technologisch innovatieve bedrijven, instellingen en aanverwante organisaties uit Delft en omgeving.

Delft Design: een vereniging voor ontwerpers en architecten in de regio Delft. De vereniging stelt zich ten doel het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de leden binnen hun beroepsuitoefening als ontwerper (werkzaam of studierend hiervoor).

5. Mogelijke nieuwe projecten voor het uitvoeringsprogramma

In deze paragraaf wordt een eerste aanzet gegeven voor mogelijke projecten en initiatieven passend binnen de uitgangspunten van paragraaf 3. Voor het gemak van de lezer herhalen we hier nog eens de vertrekpunten:

- het overbruggen van de kloof tussen kennisproductie en daadwerkelijke (commerciële) toepassing;
- het stimuleren van ontmoetingen en samenwerking tussen kennisdragers in relevante netwerken;
- het focussen op bepaalde Delftse clusters;

- een aanpak, waarbij ontbrekende schakels worden ingevuld en innovatie initiatieven van onderop alle kansen krijgen zich te manifesteren en te ontwikkelen;
- het verder versterken van het imago van Delft als Kennisstad.

Omdat de werkwijze van Nieuw Elan gericht is op het bevorderen van initiatieven van onderop, melden we hier een beperkt aantal mogelijke projecten: ook om de discussie over de nieuwe aanpak wat concreter te maken.

Mogelijke nieuwe projecten zijn:

- Voortbouwen en beter benutten van bestaande Kennisstad faciliteiten, netwerken en activiteiten. Via het agentschap Syntens van Economische Zaken zijn er programma's beschikbaar om het bedrijfsleven concreet te ondersteunen en te stimuleren meer te doen aan en meer rendement te halen uit innovatie, export en internationale activiteiten.
- Reeds gestart is een veelomvattende economische monitoring en benchmarking programma met een eerste rapportage in mei 2006. Hierbij zal speciale aandacht worden besteed aan Kennisstad aspecten.
- Wanneer het nieuwe stadsmarketingbeleid wordt goedgekeurd zijn er middelen en capaciteit beschikbaar om meer dan voorheen de burgers en bedrijfsleven te informeren en te betrekken bij het geheel.
- De toegevoegde waarde en economische betekenis van **Kennis** voor de stad in kaart brengen en alle Kennisorganisaties, Kennisinstellingen en Kennisbedrijven inventariseren. De uitkomsten van deze exercitie zijn te gebruiken voor promotie en acquisitie activiteiten en het bevorderen van de kruisbestuiving tussen de verschillende partijen.
- Gemeente als Launching Customer. Onderzoeken welke mogelijkheden er zijn voor het gemeentelijk aanbestedingsbeleid om – voor de gemeente zinvolle - vernieuwende projecten van Delftse bedrijven op lokale schaal uit te proberen.
- Een nieuw bedrijfsverzamelgebouw voor de Creatieve industrie.
- Spraakmakende initiatieven als Icarus, Nuna en Wasub leveren Delft veel publiciteit op en zetten Delft als 'kennisstad' op de kaart. Deze initiatieven zijn hiernaast schoolvoorbeelden van multidisciplinaire en innovatieve kennistoepassing. Deze combinatie van imago en inhoud levert meerwaarde op, die wij beter kunnen faciliteren en uitnutten. We zetten hierbij in op het creëren van kennisevenementen en innovatieve netwerken om deze projecten heen.

6. Uitvoeringsprogramma 2006 – 2009 en financiering

Huidige projecten

De basis van het uitvoeringsprogramma is gelegd in de afgelopen jaren. Op vele manieren zijn er met de kennisstad partners projecten en samenwerkingsverbanden opgezet. Niet alles is even succesvol verlopen, maar dat is inherent aan innovatie met het entameren van nieuwe projecten en ontwikkelingen voor de Delfte economie. In bijlage 1 staat een overzicht en korte beschrijving van de huidige 16 Kennisstad projecten en – netwerken.

Financiering 2006 - 2009

De financiering van de genoemde projecten komt uit de programmabegroting 2006 – 2009, CKE begroting en Reserve Nutsbedrijven. Hieronder is dat aangegeven. Voorgesteld wordt om de huidige reserve Kennisstad en de reserve algemene Economische Structuur samen te voegen onder de noemer reserve Economisch Structuurfonds.

Omschrijving	2006	2007	2008	2009
Stichting Delft Kennisstad	€ 35.000	€ 35.000		
Kennisalliantie	€ 60.000	€ 60.000		
YesDelft/Technostarters	€ 150.000	€ 150.000		
WFIA	€ 90.000	€ 90.000		
Storting in reserve Economisch Structuurfonds	€ 65.000	€ 65.000	€ 250.000	€ 250.000
Totaal	€ 400.000	€ 400.000	€ 250.000	€ 250.000

Dekking	2006	2007	2008	2009
Reserve Nutswinsten	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000
Awareness/ YES Delft	€ 150.000	€ 150.000		
Totaal	€ 400.000	€ 400.000	€ 250.000	€ 250.000

7. Verdere procedure

1. Deze discussienotitie bespreken in de raadscommissie EXTERN op 11 januari 2005, met name de aanzetten en ideeën voor:

- Het focussen op bepaalde Delftse clusters.
- Een nieuwe werkwijze om initiatieven van onderop te bevorderen en uit te voeren;
- Een eerste aanzet voor een meerjaren uitvoeringsprogramma 2006 – 2009.

2. Daarna verdere uitwerking tot een definitief meerjarenprogramma Kennisstad Nieuw Elan, vast te stellen door de gemeenteraad in februari 2006.